

Zebrań obserwacje pozwalają na wysunięcie następujących wniosków:

1. Wystąpienie masowych zachorowań krów z objawami ospy wymion było bezpośrednio związane ze szczepieniami dzieci krowianką przez służbę zdrowia.

2. Zapalenia mięszowe wymion, które wystąpiły w czasie enzootii z trudem dały się opanować dopiero po zastosowaniu preparatu Reverin. Po wyleczeniu, krowy te zostały skierowane na ubój ze względu na zupełną bezmleczność.

3. Krowy zaszczone podskórnie krowianką używaną do szczepienia ludzi w rozcieńczeniu 1:1000 nie wykazały żadnych objawów ogólnych ani miejscowych i okazały się odporne na zakażenie krowianką w warunkach naturalnych.

Adres autora: lek. wet. Henryk Łapiński, Olecko, ul. Dzierżyńskiego 32 m. 1, woj. Białostok.

KAROL KOTOWSKI

Bolesławiec Sl.

TZW. LETNIE LUB PASTWISKOWE ZAPALENIE WYMIENIA U KROWY

W lipcu 1968 r. zgłoszono schorzenie wymienia u 6 letniej krowy rasy n.c.b. przebiegające złym samopoczuciem i zmniejszonym apetytem. W wywiadzie stwierdzono, że proces chorobowy trwa od 4 dni tj. od momentu porodu i dotyczy prawej przedniej ćwiartki wymienia oraz, że czyniono próby leczenia wcierając maść kamforową 2 razy dziennie w chorą ćwiartkę wymienia. Tego rodzaju 4 dniowe leczenie nie dało oczekiwanych rezultatów, co skłoniło kierownictwo gospodarstwa do zwrócenia się o pomoc lekarską.

Badaniem klinicznym stwierdzono: temperaturę 39,8°C, tętno 76, oddechy 18. Oglądaniem zauważało się wyraźną prawostronną asymetrię gruczołu mlecznego, a zwłaszcza prawej przedniej ćwiartki, z miernego stopnia, zaczerwienieniem skóry.

Omacywanie chorej ćwiartki wykazało dużą bolesność, podwyższoną ciepłotę i znaczne stwardnienie. Wydzielina tej ćwiartki wymienia w ilości około 40 cm³ była koloru szaro-zółtego, skłaczone, o bardzo nieprzyjemnej gnilnej, odrażającej woni. W wydzielinie tej (Nr bad. V/1823/68 ZHW Wrocław z dnia 15.VII.68 r.) stwierdzono obfity wzrost *Corynebacterium pyogenes*.

Wynik badania bakteriologicznego upewnił w rozpoznaniu, że chodzi o „letnie zapalenie wymienia”. Przypadek ten jest tym bardziej ciekawy, że *C. pyogenes* stwierdzono w czystej kulturze, gdy natomiast Stuartowi i wsp. udało się to na 80 badanych próbek tylko w 4 przypadkach.

Pomimo niepomyślnego rokowania ze względu na długotrwały proces chorobowy (4 dni) zdecydowano krowę leczyć (wg Zebrackiego — 1) podając do chorej ćwiartki wymienia poprzez kanał strzykowy 900 tys. jedn. penicyliny prokainowej i 1 g streptomycyny w 40 ml wody destylowanej, po uprzednim dokładnym zdojeniu cuchnącej wydzieliny. Po 12 godzinach powtórnie zdojono zawartość i podano 2 tubki „bykocylin”.

W ten sposób postępowano przez 3 dni, co nie przyniosło oczekiwanego efektu, (wydzielina nie uległa zmianie, zmniejszyła się tylko jej ilość do kilku cm³) co można było uznać za zapuszczenie tej ćwiartki. Samopoczucie krowy i apetyt powróciły do normy. Niepowodzenie w leczeniu stało się przyczyną odmowy kierownictwa gospodarstwa do dalszego leczenia.

Piśmiennictwo

1. Zebracki A.: Przegląd Hodowlany, 25, 21, 36, 25, 1967.

Adres autora: lek. wet. Karol Kotowski, Bolesławiec Sl., ul. Polna 3/14, woj. wrocławskie.

ZAGADNIENIA SPOŁECZNO-ZAWODOWE

WŁADYSŁAW LUTYŃSKI

Warszawa

Postępowanie egzekucyjne w weterynarii

Zadania, jakie ma do wykonania służba weterynaryjna szczególnie w dziedzinie zwalczania zaraźliwych chorób zwierzęcych i nadzoru sanitarno-weterynaryjnego, są realizowane za pomocą różnych środków. Jedną z zasadniczych form działania państwowej administracji weterynaryjnej różnych szczebli w tym zakresie jest z jednej strony stanowienie norm generalnych, tj. przepisów ogólnie obowiązujących, z drugiej wydawanie indywidualnych aktów administracyjnych (decyzji administracyjnych).

Jest rzeczą niezmiernie ważną, żeby nakazy i zakazy administracyjne wynikające z powyższych przepisów i aktów administracyjnych były wykonywane, gdyż w przeciwnym wypadku służba weterynaryjna nie byłaby w stanie realizować postawionych przed nią zadań. Jeżeli bowiem ten, kogo nakaz lub zakaz dotyczy, nie chce się do niego zastosować (np. posiadacz bydła dotkniętego gruźlicą na terenach objętych powszechnym zwalczaniem tej choroby nie doprowadzi je na spód celem wykupu) to organ administracji weterynaryjnej musi mieć środki do przeprowadzenia swej woli, gdyż w przeciwnym razie wszelkie administrowanie byłoby niemożliwe (w przypadku nie doprowadzenia bydła gruźliczego do wykupu walka z tą chorobą byłaby iluzoryczna). Jeżeli osoba zobowiązana nie wykona dobrowolnie nakazu administracyjnego, to zachodzi potrzeba przymusowego jego zrealizowania i wszczęcia w tym celu postępowania egzekucyjnego.

Zastosowanie środków przymusu powinno być środkiem ostatecznym. Obowiązkiem organów administracji (zgodnie z art. 9 kodeksu postępowania administracyjnego) jest w drodze wyjaśnienia i przekonywania doprowadzić w miarę możliwości do dobrowolnego wykonania decyzji administracyjnych. Poza tym niektóre przepisy weterynaryjne przewidują stosowanie bodźców ekonomicznych mających skłonić osoby zobowiązane do przestrzegania przepisów bez potrzeby użycia środków przymusu (np. przyznawanie zapomóg i nagród w przepisach o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych). Jeżeli mimo to przepis wynikający z aktu normatywnego bądź akt administracyjny nie jest wykonany, to jest niezbędne użycie przymusu państwowego przez zastosowanie:

- 1) sankcji karnej bądź karno-administracyjnej,
- 2) środka egzekucyjnego.

Sankcje typu karnego, szczególnie w weterynarii, nie zawsze będą skuteczne. Samo ukaranie przez sąd lub kolegium karno-administracyjne nie doprowadza automatycznie do wykonania nakazu administracyjnego.

nego przez osobę zobowiązaną i mimo wymierzenia kary stan bezprawny nadal może istnieć, np. krowa gruźlicza nadal będzie przebywać w oborze właściciela. A za ten sam czyn po raz drugi karać nie można, gdyż obowiązuje tu zasada *ne bis in idem*.

Środki egzekucyjne są wymierzone przeciwko woli osoby zobowiązanej, chodzi w nich o złamanie jej oporu i bezpośrednio spowodowanie stanu wymaganego przez normę prawa lub przez decyzję administracyjną. W związku z tym środki egzekucyjne są formą bezpośredniego nacisku w celu przymuszenia do posłuszeństwa w konkretnej sprawie. Środkiem tego właściwy organ nie musi nakładać, może użyć innych środków, może tę samą karę egzekucyjną nakładać kilkakrotnie, a karę już nałożoną cofnąć, kierując się tylko względami dotyczącymi skuteczności tego środka. Środki egzekucyjne (w przeciwieństwie do karnych bądź karno-administracyjnych) mogą być stosowane nie tylko wobec osób fizycznych, ale także i prawnych.

Przepisy o egzekucji administracyjnej zawiera ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. Nr 24, poz. 151). Podstawowe przepisy wykonawcze do tej ustawy są zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 27 września 1966 r. w sprawie wykonania ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. Nr 15, poz. 279) i w zarządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 czerwca 1967 r. w sprawie pomocy i asysty organów Milicji Obywatelskiej przy wykonywaniu czynności egzekucyjnych (Mon. Pol. Nr 37, poz. 182).

Egzekucję administracyjną prowadzi się w dziedzinie obowiązków wynikających z decyzji lub postanowień właściwych organów (aktów indywidualnych) albo w zakresie administracji państwowej bezpośrednio z przepisów prawa (aktów generalnych), tj. takich przepisów, które ustanawiają obowiązki bez potrzeby wydawania aktów indywidualnych. Obowiązkiem wynikającym z decyzji administracyjnej będzie np. obowiązek dostarczenia krowy dotkniętej gruźlicą na spód celem wykupu, a obowiązkiem wynikającym z przepisów prawa będzie doprowadzenie psa do szczepienia na wściekliznę. Ustawa przewiduje jednak możliwość prowadzenia egzekucji administracyjnej także w zakresie innych obowiązków przekazanych do egzekucji administracyjnej na podstawie przepisów szczególnych.

Obowiązki, jakie są egzekwowane w trybie administracyjnym, mogą mieć charakter pieniężny i niepieniężny. Jeżeli chodzi o obowiązki o charakterze pieniężnym, to ściąganiu w trybie egzekucji administracyjnej podlegają wszystkie należności z tytułów publiczno-prawnych (np. podatki). Ale właśnie w dziedzinie obowiązków o charakterze pieniężnym przekazano na podstawie przepisów szczególnych egzekucji administracyjnej należności cywilno-prawne. M. in. należności państwowych lecznic dla zwierząt z tytułu kosztów leczenia (art. 9 ustawy z dnia 1 lipca 1949 r. o państwowych zakładach leczniczych dla zwierząt Dz. U. Nr 41, poz. 297) oraz wszelkie należności za usługi świadczone przez państwową służbę weterynaryjną (§ 1 ust. 1, pkt. 12 cytowanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 września 1966 r. w sprawie wykonania ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji). Zagadnienie to zostało szczegółowo wyjaśnione w okólniku Ministerstwa Finansów Nr PO 21/66 z dnia 15 listopada 1966 r. w sprawie należności pieniężnych podlegających egzekucji administracyjnej (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 12/7 gr, poz. 38).

W weterynarii największe znaczenie mają obowiązki o charakterze niepieniężnym polegające w szczególności na spełnieniu pewnych czynności (np. na badaniu na włośnię mięsa świń), na zaniechaniu pewnych czynności, znoszeniu czegoś lub nieprzeszkadzaniu w wykonywaniu czynności przez inną osobę (np. pobranie próbek na włośnię przez organ badania) bądź na wydaniu rzeczy ruchomej, nieruchomości,

opróżnieniu pomieszczenia i lokalu (np. wydanie mięsa zawierającego włośnię w przypadku odmowy unieszkodliwienia go w trybie przewidzianym przez przepisy o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa).

Egzekucję administracyjną prowadzi się przeciw zobowiązanym, którym mogą być w zasadzie zarówno osoby fizyczne (pełnoletnie i nieletnie), jak też i osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej. Niecelowe jest jednak stosowanie grzywny w celu przymuszenia wobec państwowych jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej.

Omawiana ustawa wymienia następujące środki egzekucji administracyjnej należności pieniężnych:

- 1) egzekucję z pieniędzy,
- 2) egzekucję z wynagrodzenia za pracę,
- 3) egzekucję z rachunków bankowych i wkładów oszczędnościowych,
- 4) egzekucję z innych wierzytelności pieniężnych,
- 5) egzekucję z ruchomości.

Organem egzekucyjnym jest w przypadku należności pieniężnych wydział finansowy prezydium powiatowej rady narodowej, a praktycznie skarbowy urząd komorniczy. Organ egzekucyjny wszczyna postępowanie na wniosek wierzyciela np. powiatowego zakładu weterynarii z tytułu należności za leczenie zwierząt. Wierzyciel powinien wystawić tytuł wykonawczy na odpowiednim wzorze (wzór Fin. 42). Do tytułu wykonawczego należy dołączyć dowód doręczenia upomnienia (wzór upomnienia wraz z potwierdzeniem jego odbioru zawiera wzór Fin. 41). Wzory te zostały określone przez Ministra Finansów w okólniku PO/17/66 z dnia 31 października 1966 r. w sprawie egzekucji należności pieniężnych wierzycieli (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 11/6 gr, poz. 35) i są one do nabycia we wszystkich placówkach terenowych Zjednoczenia Drukarni i Wydawnictw Akcydensowych.

W przypadku gdy ma być dokonana egzekucja z wynagrodzenia pracownika zakładu weterynarii organ egzekucyjny przesyła do tego zakładu zawiadomienie o zajęciu części jego wynagrodzenia i wzywa ten zakład do niewypłacania zobowiązanemu zajętej części wynagrodzenia, lecz wpłacenia jej do organu egzekucyjnego bądź bezpośrednio do wierzyciela. Zgodnie jednak z ustawą wynagrodzenia ze stosunku pracy podlega egzekucji maksymalnie:

- 1) do wysokości 1/5 — w tej części wynagrodzenia miesięcznego, która nieprzekracza podwójnej kwoty minimalnej płacy pracowniczej, tj. 1700 zł, z tym że suma odpowiadająca minimalnej płacy (850 zł) zawsze jest wolna od egzekucji,
- 2) do wysokości 1/2 — w pozostałej części wynagrodzenia miesięcznego, tj. nadwyżki w stosunku do kwoty 1700 zł.

Jeżeli natomiast chodzi o sprawy należności pieniężnych jednostek gospodarki uspołecznionej (np. należności zakładu weterynarii za wykonane usługi weterynaryjne) to mają tu zwykle zastosowanie nie przepisy o egzekucji administracyjnej, a ustawa z dnia 1 lipca 1958 r. o rozliczeniach pieniężnych jednostek gospodarki uspołecznionej (Dz. U. Nr 44, poz. 215). Niezaspokojenie wierzyciela w drodze przewidzianego przez tę ustawę inkasa bankowego uprawnia dopiero do egzekucji należności z jej rachunku bankowego przez zajęcie konta bankowego.

Dla służby weterynaryjnej znacznie większe znaczenie będzie miała znajomość środków egzekucji administracyjnej obowiązków o charakterze niepieniężnym. Ustawa wymienia następujące tego rodzaju środki:

- 1) przymuszające — grzywna w celu przymuszenia,
- 2) zaspokajające:
 - a) wykonanie zastępcze,
 - b) odebranie rzeczy ruchomej,
 - c) odebranie nieruchomości, opróżnienie lokalu i innych pomieszczeń,
 - d) przymus bezpośredni.

Stosując powyższe środki należy przestrzegać zasady, że trzeba stosować środki najmniej uciążliwe dla

zobowiązanego i w miarę możliwości te, które prowadzą bezpośrednio do wykonania obowiązku (środki zaspokajające). Ponadto nie wolno stosować środków egzekucyjnych, gdy obowiązek został już wykonany.

Istota grzywny w celu przymuszenia polega na tym, że przez dolegliwość o charakterze finansowym skłania się zobowiązanego do wykonania obowiązku. Grzywna tego typu w przeciwieństwie do kary nie jest odkupieniem winy, a wyłącznie środkiem przymusu egzekucyjnego. W związku z tym grzywna w celu przymuszenia może być kilkakrotnie ponawiana, zapłaceniu jej nie zwalnia od wykonania obowiązku i odwrotnie wykonanie obowiązku może spowodować uchylenie grzywny, a nawet jej zwrócenie. Sama egzekucja grzywny należy do skarbowego urzędu komorniczego, tak jak i egzekucja innych należności pieniężnych (bez potrzeby jednak przesyłania upomnienia). Jeżeli grzywna w celu przymuszenia nie odniesie skutku można zastosować inny środek egzekucyjny, jak np. przymus bezpośredni. W weterynarii grzywnę w celu przymuszenia należy stosować m. in. w razie niedoprowadzenia zwierzęcia do obowiązkowego szczepienia lub badania, nieprzeprowadzenia oczyszczania i odkażania pomieszczeń dla zwierząt w zagrodzie zapowietrzonej, jak i w tych wszystkich przypadkach, gdy egzekucja dotyczy spełnienia przez zobowiązanego obowiązku znoszenia lub zaniechania, albo obowiązku wykonania czynności, szczególnie takiej, której nie może spełnić za niego inna osoba.

Wysokość grzywny zależy od organu egzekucyjnego, który wymierzając ją powinien mieć na uwadze, że jeżeli niższa grzywna odniesie skutek, to nie należy stosować grzywny w wyższym wymiarze. Każdorazowo nałożona grzywna na osoby fizyczne nie może przekraczać kwoty 2.000 zł, a jeżeli jest nakładana wielokrotnie, to łączna jej wysokość nie może być wyższa niż suma 10.000 zł. W stosunku do osób prawnych kwoty te wynoszą odpowiednio 10.000 zł i 100.000 zł. Stosując grzywny w celu przymuszenia kilkakrotnie nie wolno za następnym razem stosować grzywnę w wymiarze niższym niż poprzednio.

Jeżeli jednostka organizacyjna (np. zakład mięsny) nie wykona obowiązku, grzywnę w celu przymuszenia w zasadzie nie nakłada się na jednostkę organizacyjną, a na konkretną osobę, która była zobowiązana do czuwania nad wykonaniem obowiązku przez daną jednostkę. Ustawa dopuszcza też jednoczesne nałożenie grzywny w celu przymuszenia na jednostkę organizacyjną, jeżeli jest to niezbędne dla przymuszenia wykonania obowiązku.

W razie wykonania obowiązku nałożone, a nie uiszczone grzywny w celu przymuszenia podlegają, na wniosek zobowiązanego, umorzeniu. Jeżeli zobowiązany wykonał obowiązek po zapłaceniu grzywny w celu przymuszenia, to od uznania organu egzekucyjnego zależy, czy wyda postanowienie o całkowitym lub częściowym zwrocie zapłaconej grzywny. Ściągnięta grzywna wpływa do budżetu na dochód tej jednostki, która grzywnę wymierzyła. Jednostka ta obowiązana jest także pokryć opłatę komorniczą.

W razie zastosowania wykonania zastępczego obowiązek ciążący na zobowiązanym wykonuje inna osoba, której to zleci organ egzekucyjny, ale na koszt i niebezpieczeństwo zobowiązanego z ewentualnym użyciem jego środków przewozowych i materiałów. Między wykonawcą, a organem egzekucyjnym zachodzi stosunek umowy o dzieło. W przypadku niewytrzebienia rozpłodnika stosownie do przepisów o hodowli zwierząt gospodarskich wydział rolnictwa i leśnictwa może zastosować środek egzekucyjny w postaci wykonania zastępczego, zlecając w drodze cywilno-prawnej wykonanie tej czynności lecznicy weterynaryjnej. Wykonanie zastępcze może być również zastosowane przez właściwy d/s weterynarii organ administracji w razie niewykonania przez zobowiązanego usunięcia zwłok zwierzęcych, oczyszczenia i odkażenia pomieszczeń dla zwierząt w zagrodzie zapowietrzonej itp.

Wykaz kosztów wykonania zastępczego organ egzekucyjny przesyła zobowiązanemu w zasadzie dopiero po wykonaniu obowiązku. Niezapłacenie w terminie kosztów wykonania zastępczego powoduje ściąganie ich w trybie przepisów o egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych.

Warto zaznaczyć, że analogiczny do wykonania zastępczego środek egzekucyjny przewidywał art. 9 rozporządzenia o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych z 22 sierpnia 1927 r., który to przepis, jak się wydaje, został obecnie uchylony artykułem 174 § 4 cmawianej ustawy.

Środek egzekucyjny w postaci odebrania rzeczy ruchomej stosuje się wówczas, gdy rzecz taka podlega wydaniu na stałe lub na określony czas, a także wtedy, gdy rzecz ruchomą odbiera się zobowiązanemu w celu jej zniszczenia ze względów sanitarnych lub innych względów społecznych. W weterynarii środek ten może mieć zastosowanie stosunkowo częste, np. w razie konieczności likwidacji zwierzęcia dotkniętego chorobą zaraźliwą, unieszkodliwienia mięsa uznanego za niezdadne do spożycia, ujawnienia zwierząt lub artykułów pochodzenia zwierzęcego, jeżeli osoba posiadająca je nie chce ich ujawnić w trybie administracyjnego postępowania wyjaśniającego, w związku z czym organ administracji przeprowadza oględziny w trybie art. 79 kpa. Zbycie rzeczy nie stanowi przeszkody w przeprowadzeniu egzekucji tylko wtedy, gdy prowadzi się ją w celu zniszczenia rzeczy.

Jeżeli zobowiązany nie chce rzeczy wydać, to należy zastosować przymus bezpośredni w celu odebrania rzeczy. W przypadku odebrania rzeczy (np. niebadanego mięsa) może być ono oddane na skład na koszt i niebezpieczeństwo organu weterynaryjnego (wierzyciela).

Odebranie nieruchomości, opróżnienie lokalu lub innego pomieszczenia, jako środek egzekucji administracyjnej, odgrywa w weterynarii tylko ograniczoną rolę, tym bardziej, że ustawa utrzymała w mocy art. 60 prawa lokalowego. Natomiast duże znaczenie dla służby weterynaryjnej będzie miał przymus bezpośredni jako ostatni środek egzekucyjny, jaki można stosować w ramach egzekucji świadczeń niepieniężnych. Polega on na doprowadzeniu do wykonania obowiązku podlegającego egzekucji przez zagrożenie zastosowania bądź przez zastosowanie bezpośrednio skutecznych środków (nie wyłączając siły fizycznej) w celu usunięcia oporu zobowiązanego lub innych osób, które stoją na przeszkodzie wykonania obowiązku. Często przy stosowaniu tego środka wystarczą samo zagrożenie jego użycia.

W weterynarii zastosowanie tego środka będzie polegało m. in. na postawieniu strażnika celem zmuszenia zobowiązanego do określonego zachowania lub zaniechania działania (np. niewydalania się właściciela i jego rodziny oraz niewyprowadzania zwierząt poza zagrodę zapowietrzoną), użycie siły fizycznej w stosunku do zobowiązanego lub innych osób, gdy swym zachowaniem przeszkadzają w realizacji obowiązku ciążącego na zobowiązanym (np. w wydaniu zwierząt dotkniętych chorobą zaraźliwą w razie gdy zobowiązany bądź inne osoby stawiają opór w przeprowadzeniu tuberkulinizacji lub pobraniu odpowiednich prób ze zwierząt, gdy zobowiązany nie dopuszcza lekarza wet. do wykonania tych czynności itp.).

Przymus bezpośredni najczęściej będzie miał zastosowanie wtedy, gdy ze względu na charakter obowiązku stosowanie innych środków nie jest możliwe, a szczególnie wówczas, gdy zwłoka w wykonaniu obowiązku może zagrozić zdrowiu lub życiu, a także w przypadkach określonych przez przepisy szczególne i gdy wykonanie obowiązku wpływa wprost z przepisów prawa (tzw. przymus policyjny). Zastosowanie przymusu bezpośredniego jako przymusu policyjnego bądź w toku postępowania egzekucyjnego, które zostało wszczęte w celu zastosowania innego środka egzekucyjnego, gdy ten okazał się bezskuteczny, zwalnia od szeregu formalności.

Przy stosowaniu przymusu bezpośredniego często będzie niezbędne wezwanie pomocy organu Milicji

Obywatelskiej, którego postępowanie w takich przypadkach jest unormowane przepisami wewnętrznymi.

W zakresie egzekucji świadczeń niepieniężnych w dziedzinie zagadnień weterynaryjnych organem egzekucyjnym jest najczęściej wydział rolnictwa i leśnictwa prezydium powiatowej rady narodowej — powiatowy lekarz weterynarii.

Wydaje się również, że na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy organem egzekucyjnym może być również każdy organ weterynaryjny powołany do ochrony zdrowia publicznego (np. organ badania zwierząt rzeźnych i mięsa) lub mienia społecznego (powiatowy lekarz weterynarii bądź inny lekarz weterynarii upoważniony do zwalczania zaraźliwych chorób zwierzęcych w trybie art. 4 rozporządzenia z 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych). Są to sytuacje, które określa się jako tzw. przymus policyjny.

Czynności egzekucyjne podejmuje organ egzekucyjny, tj. sam powiatowy lekarz weterynarii bądź egzekutor, tj. pracownik przez niego wyznaczony. Czynności te bowiem, to głównie czynności techniczne. Egzekutor przed dokonaniem czynności egzekucyjnych obowiązany jest okazać zobowiązanemu dokument upoważniający go do podejmowania czynności egzekucyjnych.

Powiatowy lekarz weterynarii jest w zakresie obowiązków weterynaryjnych zwykle również wierzycielem, tj. organem upoważnionym i zobowiązanym do żądania wykonania w drodze egzekucji administracyjnej tych obowiązków. Wynika to z faktu wydania przez niego decyzji administracyjnej lub z tego tytułu, że jest on organem bezpośrednią zainteresowanym w wykonaniu przez zobowiązanego obowiązków wynikających wprost z przepisów ogólnych. Zgodnie z art. 6 ustawy w razie uchylenia się zobowiązanego od wykonania obowiązku, np. zbadania mięsa, wierzyciel (powiatowy lekarz weterynarii) powinien podjąć czynności zmierzające do zastosowania środków egzekucyjnych.

W postępowaniu egzekucyjnym, a szczególnie w razie stosowania przymusu bezpośredniego, można wzywać pomocy organów milicyjnych, jeżeli organ prowadzący egzekucję natrafi na opór zobowiązanego lub innych osób, bądź jeżeli istnieje przypuszczenie, że organ prowadzący egzekucję na taki opór natrafi. Wezwanie następuje w formie pisemnej, a w nagłych wypadkach nawet ustnie. Pomoc organu Milicji Obywatelskiej polega na towarzyszeniu organowi egzekucyjnemu, zapewnieniu mu osobistego bezpieczeństwa, umożliwieniu wykonania czynności egzekucyjnych itp. Wezwanie organu Milicji Obywatelskiej dla usunięcia oporu spowoduje obowiązek zapłacenia przez zobowiązanego opłaty za wezwanie tego organu w wysokości 100 zł. Zagadnienia te reguluje wspomniane wyżej zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 czerwca 1967 r.

W razie uchylenia się zobowiązanego od wykonania obowiązku wierzyciel (powiatowy lekarz weterynarii, organ urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa itp.) po upływie terminu do wykonania obowiązku powinien przesłać zobowiązanemu, pisemne upomnienie. Upomnienie to, którego koszt ponosi zobowiązany, powinno zawierać wezwanie do dobrowolnego wykonania obowiązku oraz zagrożenie, iż w przypadku niewykonania obowiązku zostanie wszczęta egzekucja administracyjna. Egzekucja może być wszczęta dopiero po upływie 7 dni od dnia doręczenia upomnienia.

Wszczęcie postępowania egzekucyjnego następuje po wystawieniu przez wierzyciela tzw. tytułu wykonawczego i sporządzenie wniosku do organu egzekucyjnego o wszczęcie postępowania. Wniosek musi odpowiadać art. 58 i następnym kpa, a ponadto we wniosku należy wskazać rodzaj środka egzekucyjnego. W weterynarii powiatowy lekarz weterynarii będzie najczęściej jednocześnie wierzycielem i organem egzekucyjnym i w takim przypadku postępowanie egzekucyjne zostanie przez niego wszczęte z urzędu po wysłaniu upomnienia i na podstawie

wystawionego przez niego tytułu wykonawczego. Tytuł wykonawczy powinien zawierać:

- 1) oznaczenie wierzyciela,
- 2) wskazanie imienia i nazwiska lub nazwy zobowiązanego, jego adresu, a także w razie możliwości adresu jego zakładu pracy,
- 3) podanie treści podlegającej egzekucji obowiązku, podstawy prawnej tego obowiązku oraz stwierdzenie, że obowiązek jest wymagalny,
- 4) wskazanie podstawy prawnej prowadzenia egzekucji administracyjnej,
- 5) datę wystawienia tytułu, podpis z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego podpisującego oraz odcisk pieczęci urzędowej.

Treść obowiązku (pkt. 3) należy podać dokładnie, tak, aby egzekutor nie miał wątpliwości, na czym on polega, a przez wskazanie podstawy prawnej prowadzenia egzekucji należy rozumieć zarówno podstawę dla przepisu zawartego w akcie normatywnym, w którym został sformułowany obowiązek, bądź na podstawie którego została wydana decyzja administracyjna, jak i samą decyzję (jeżeli obowiązek wypływa z decyzji, a nie bezpośrednio z aktu normatywnego).

Wskazanie podstawy prawnej prowadzenia egzekucji (pkt. 4) będzie polegać na powołaniu się na odpowiedni przepis ustawy o egzekucji administracyjnej.

Do tytułu wykonawczego należy dołączyć dowód doręczenia upomnienia zobowiązanemu, a jeżeli upomnienie nie było konieczne, stwierdzenie tego faktu w tytule egzekucyjnym.

Organ egzekucyjny po stwierdzeniu, że istnieją warunki do wszczęcia postępowania egzekucyjnego, wydaje postanowienie o zastosowaniu środka egzekucyjnego. Treść takich postanowień zawierają art. 119, 125, 136, 140 i 147 ustawy. Jednocześnie organ egzekucyjny powinien zaopatrzyć tytuł wykonawczy pochodzący od wierzyciela w klauzulę o skierowaniu tytułu do egzekucji administracyjnej.

Czynności egzekucyjne wykonuje organ egzekucyjny lub egzekutor rozpoczynając postępowanie od doręczenia zobowiązanemu postanowienia o zastosowaniu środka egzekucyjnego, odpisu tytułu wykonawczego wraz z klauzulą o skierowaniu go do egzekucji oraz pouczenie go o prawie zgłoszenia w ciągu 7 dni zarzutów w sprawie prowadzenia postępowania egzekucyjnego.

Egzekutor przed przystąpieniem do czynności egzekucyjnych powinien okazać zaświadczenie organu egzekucyjnego upoważniające go do podejmowania czynności egzekucyjnych. Jeżeli przedmiotem egzekucji jest wydanie rzeczy egzekutor może zarządzić otwarcie odpowiednich pomieszczeń i może je przeszukać, gdy zobowiązany ukrył w nich rzecz podlegającą wydaniu (np. zwierzę podejrzane o zarażenie się pryszczycą). Poza tym egzekutor może wydaląć z miejsca dokonywania czynności egzekucyjnych zobowiązanego i inne osoby, jeżeli przeszkadzają one w dokonywaniu czynności egzekucyjnych. W zasadzie egzekucję można prowadzić wyłącznie w dni powszednie i nie w porze nocnej, a na wyjątki może zezwolić organ egzekucyjny, przy czym w nocy egzekucje można prowadzić tylko w obecności świadka.

Z przeprowadzonych czynności egzekucyjnych egzekutor powinien sporządzić protokół, który podpisuje on sam, zobowiązany (jeżeli był obecny) oraz świadkowie, jeżeli byli wezwani (np. 2 świadków należy przywołać w przypadku nieobecności zobowiązanego przy czynnościach egzekucyjnych). Sytuacje takie mogą mieć miejsce np. przy kastracji nieuznanego rozplodnika, która jest przeprowadzana na zlecenie organu egzekucyjnego — wydziału rolnictwa i leśnictwa (referatu produkcji zwierzęcej) przez lecznicę weterynaryjną — jednostkę usługową, jako środek egzekucyjny — wykonanie zastępcze.

Odpis protokołu doręcza się zobowiązanemu. W

przypadkach określonych przez ustawę postępowanie egzekucyjne może być zawieszona bądź umorzona.

Powyższe postępowanie będzie miało zastosowanie w weterynarii wówczas, gdy egzekucja dotyczy obowiązków, które nie muszą być natychmiast wykonane (np. wyegzekwowanie poddania psa szczepieniu przeciw wścieklicznie, doprowadzenie krwi gruźlicznej na spęd celem jej zabicia). W przypadku konieczności natychmiastowej egzekucji, np. przy zwalczaniu większości zaraźliwych chorób zwierzęcych, badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa i postępowaniu z mięsem zakwestionowanym itp. należy stosować środki postępowania egzekucyjnego w trybie tzw. przymusu policyjnego (natychmiastowego). W tym zakresie ustawa o postępowaniu egzekucyjnym przewiduje dwa systemy:

1) stosowanie przez organy powołane do ochrony spokoju, bezpieczeństwa, porządku, zdrowia publicznego lub mienia społecznego, działające w granicach swojej właściwości do nakładania obowiązków, wykonania zastępczego, odebrania rzeczy ruchomej bądź przymusu bezpośredniego, jeżeli egzekwowany obowiązek wynika albo wprost z przepisu ogólnego albo z konkretnego aktu administracyjnego wydanego w formie ustnego polecenia, a ponadto jeżeli:

- a) zwłoka w wykonaniu obowiązku groziłaby niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia ludzkiego,
- b) zwłoka w wykonaniu obowiązku groziłaby ciężkimi szkodami dla gospodarstwa narodowego,
- c) wymaga tego szczególnie interes społeczny (art. 114),

2) stosowanie wyłącznie przymusu bezpośredniego, jeżeli egzekwowany obowiązek wynika wprost z przepisów prawa, a ponadto jeżeli:

- a) zwłoka w wykonaniu obowiązku może grozić zdrowiu lub życiu,
- b) zwłoka w wykonaniu obowiązku spowoduje niemożliwość albo znaczne utrudnienie wykonania obowiązku,
- c) przepis szczególnie przewiduje takie sytuacje (art. 147 § 3).

Wydaje się, że powiatowego lekarza weterynarii można uznać za organ powołany do ochrony mienia społecznego, a w pewnych przypadkach także ochrony zdrowia publicznego, i w związku z tym w wy-

padku wyraźnego upoważnienia przepisu prawnego mogą być przez niego egzekwowane obowiązki wynikające z wydanych bezpośrednio ustnych poleceń w trybie przewidzianym w art. 114. Przy stosowaniu tego trybu zbędne jest wystawianie tytułu wykonawczego, jak i doreczanie zobowiązanemu postanowienia o zastosowaniu środka egzekucyjnego, a jeżeli przepis szczególnie tak stanowi można tu również pominąć upomnienie bądź wystarczy tu tylko upomnienie ustne. W weterynarii ten tryb będzie miał zastosowanie w razie konieczności wyegzekwowania obowiązków przewidzianych przepisami o zwalczaniu przyszczy, pomoru świń itp.

Również uproszczony jest tryb przewidziany w art. 147 § 3, gdyż przewidziane tym artykułem stosowanie przymusu bezpośredniego następuje tylko po ustnym wezwaniu organu egzekucyjnego bez uprzedniego upomnienia zobowiązanego oraz bez doreczenia mu odpisu tytułu wykonawczego i postanowienia o wezwaniu do wykonania obowiązku. W porównaniu z systemem określonym w art. 114 system określony w art. 147 § 3 upoważnia do stosowania przymusu natychmiastowego każdy organ egzekucyjny i w tym systemie wyraźnie jest zbędne upomnienie, ale może tu mieć zastosowanie wyłącznie przymus bezpośredni i tylko wówczas, gdy obowiązek wynika wprost z przepisów prawa, a nie z decyzji administracyjnych (co przewiduje system określony w art. 114). Ponadto stosowanie tych systemów uzależnione jest od wystąpienia odmiennych sytuacji. System przewidziany w art. 147 § 3 będzie miał zastosowanie przy egzekwowaniu obowiązku badania mięsa świń na włośnię, obowiązków wynikających z art. 21 przepisów o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych itp.

W weterynarii przypadki stosowania przymusu natychmiastowego (policyjnego) mogą występować stosunkowo często i w związku z tym w projektach nowych przepisów o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych, jak i o nadzorze sanitarno-weterynaryjnym, należy wyraźnie przewidzieć możliwość stosowania tego przymusu przez organy weterynaryjne i w jak najbardziej uproszczonej formie, w granicach, rzecz jasna, omawianej ustawy.

Adres autora: dr Władysław Lutyński, Warszawa 45, ul. Zeromskiego 25 m. 12.

Z HISTORII WETERYNARII

Napoleon Halicki

(na 150-lecie urodzin)

Napoleon Halicki był Polakiem. Urodził się w Wilejce w 1818 r., uzyskał dyplom lekarza wet. I klasy w 1837 r. w Wilnie na Oddziale Weterynaryjnym Akademii Medyko-Chirurgicznej, dyplom lekarza medycyny w 1842 r. w Charkowie, wreszcie — tytuł magistra nauk weterynaryjnych w 1849 r. w Charkowie.

Napoleon Halicki był organizatorem w 1838 r. praktycznej Szkoły Weterynarii na Wydziale Medycznym Uniwersytetu w Charkowie przy Katedrze Leczenia Zwierząt. Szkoła ta miała na celu początkowo przygotowanie „z różnego stanu wolnych ludzi” pomocników lek. wet. W roku 1851 uzyskała ona prawo nadawania dyplomu lek. wet. w imieniu uniwersytetu, a prof. Halicki został jej pierwszym dyrektorem (1851—1868). Podczas reorganizacji w 1873 r. szkoła została wydzielona jako do dziś istniejący, zasłużony dla weterynarii w Rosji, Charkowski Instytut Weterynaryjny.

W 1863 r. Halicki przyjmował udział jako przedstawiciel Rosji w organizacji I Międzynarodowego Kongresu Wet. w Hamburgu, a następnie II Międzyna-

rodowego Kongresu Wet. w Wiedniu, gdzie zabierał głos w sprawie zwalczania księgosuszu.

Po przejściu w 1868 r. na emeryturę osiadł w swym majątku Mały Serwacz na Wileńszczyźnie, gdzie zmarł 15. XII. 1868 r.

W historii rozwoju szkolnictwa weterynaryjnego na Ukrainie zasługi prof. Halickiego są wysoko oceniane. W głównym czasopiśmie weterynaryjnym Związku Radzieckiego „Wietierinaria” w Moskwie ukazał się ostatnio, w związku z 150-letnią rocznicą jego urodzin, życiorys, podkreślający jego rolę jako twórcy uczelni weterynaryjnej w Charkowie.

T. Jastrzębski

Piśmiennictwo

1. Topczijew J.: Arch. Wiet. Nauk. 932, 1901.
2. Miłak K.: Kwartalnik Historii Nauki i Techniki, 2, 296, 1957.
3. Miłak K.: Słownik polskich lek. wet. Lublin 1960—63, Warszawa, PWRiL, 71—72.
4. Kapanadze K. S.: Wietierinaria (Moskwa), 45, 118, 1968(7).